

De Oude Ambachtsschool

Het Volkshuis

De vijf oprichters van de Vereniging tot Bevordering van Ambachtsonderwijs in Apeldoorn op een rij: Chris Wege-
rif, J. van den Braak, Jhr. G.W. Mollerus, R. Kerkhoven en H.P.J. Tutein Nolthenius.

Het was 1895 en de vereniging, die toen nog 'Vereniging Het Volkshuis' heette, bood in eerste instantie op winteravonden tekencursussen aan.

Maar al in 1901 werd het Volkshuis een Vakschool en wat later een officiële Nijverheidsschool. De oprichters vonden het nodig dat bij "toekomstige handarbeiders niet alleen hun handvaardigheid door

Plaquette, aangeboden t.g.v. het 25-jarig jubileum in 1926. Gemaakt door Pieter Puype De plaquette hangt nu in het Edison College.

Foto CODA Museum - Collectie Felua.

een schoolopleiding buiten de patroonswerkplaats werd aangekweekt, maar ook, dat zij daarnevens onderricht zouden ontvangen in theoretische vakken, waaronder ook tekenles".

Patroonszons

In die tijd was het normaal dat kinderen na de lagere school gingen werken. In eerste instantie werd het onderwijs dan ook zo veel mogelijk om die dagarbeid heen gegeven.

Oorkonde voor G.W. Mollerus, gemaakt door docent Jan Kruidenier, met handtekeningen van alle docenten, onder wie P. Puype, G.W. van den Beld en directeur Geldof. Collectie CODA – schenking Edison College

De school in 1915.
Foto CODA Archief.

Er waren een avondschool voor tekenen en een winterambachtsdagschool voor praktisch onderwijs in timmeren, smeden en verven, maar de school bood al snel ook voortgezet lager onderwijs aan voor toekomstige ambachtslieden.

Apeldoorn groeide in die jaren snel en kende veel kleine aannemers, timmerwerkplaatsen, smederijen, enzovoort. Dit waren bijna allemaal familiebedrijfjes en het waren vooral de patroons hiervan die hun zoons naar de nieuwe school stuurden.

De eerste kwarteeuw

Op 1 oktober 1901 waren er al 145 leerlingen op de avondschool ingeschreven en 38 op de dagschool. Vier jaar later, in 1905, wordt de school voor het eerst uitgebreid. De eerste directeur was Christoffel Geldof. Leraren waren de heren Heuvelink, De Widt, Van Driesum, Puype, Schipper en Boogerd. In 1926 werd het 25-jarig jubileum van de school gevierd, onder andere met een door leraren en leerlingen georganiseerde tentoonstelling en de verloting van door leerlingen vervaardigde werkstukken. Hoofdprijs was "1 eikenhouten ameublement voor een heerenkamer".

Onderwijs op de Ambachtsschool rond 1920. Foto's CODA Archief.

J.J. Oltmans

Na het onverwachte overlijden van Geldof in 1927, werd oud marineofficier J.J. Oltmans directeur.

Hij breidde het vakkenaanbod uit met een technische cursus voor landmachinisten en machinisten ter koopvaardij en met een afdeling voor automontage.

Het succes van deze opleidingen leidde in 1939 tot de oprichting van een aparte School voor Scheepswerktuigkundigen en in 1942 tot de oprichting van de Autotechnische school. Andere nieuwe vakken die in de jaren '30 werden geïntroduceerd waren koper- en zinkbewerking en elektromontage.

In 1947 droeg Oltmans de leiding van de Ambachtsschool over aan K.B. Meijerhoff. Hijzelf concentreerde zich verder op de leiding van de Machinisten- en Autotechnische School.

Na zijn pensionering bleef Oltmans van 1951 tot 1958 nog actief in het bestuur van de Ambachtsschool. Daarin had hij gezelschap van o.a. H.L. Sypkens en secretaris K. van Trigt, die beiden uiteindelijk maar liefst vijftig jaar in het bestuur van de school zouden zitten.

De school rond 1970. Foto CODA Archief

Timmerlokaal in 1988

*Foto CODA Archief,
Collectie Siero.*

Energie en durf

Bij het halve eeuwfeest van de school in 1951 sprak burgemeester A.L. Des Tombe met trots over: “een groot en bloeiend instituut, gehuisvest in een fraai, modern gebouw, ...een levend bewijs voor de energie en durf van de Ambachtsschool.”

En de school bleef groeien. Er kwam een opleiding voor Brood- en Banketbakken (later omgedoopt tot Consumptieve Techniek) en voor Landbouwwerktuigen. Onderwijsvernieuwing was er ook door het groeiend besef dat leerlingen naast een gedegen vakopleiding ook een soort maatschappelijk vorming moesten krijgen om te kunnen slagen in de maatschappij. Al die ambities en initiatieven pasten niet meer in de bestaande behuizing.

In 1975 kreeg de Apeldoornse architect C.M.B. van den Beld opdracht het nieuwe schoolgebouw voor de Algemene Technische School, zoals de school inmiddels heette, te ontwerpen. Directeur Meijerhoff was toen inmiddels opgevolgd door G.J. Krosenbrink.

Het onderwijs bleef ondertussen in beweging. Alle opleidingen werden vier- in plaats van tweejarig. In 1980 werd het ‘moedergebouw’ naar achteren uitgebreid en kreeg nu als adres Molendwarsstraat in plaats van Molenstraat (voorheen Korte Kanaalstraat).

*Eerste steenlegging voor uitbreiding in 1980
Foto CODA Archief, Collectie Siero.*

Toch viel in 1994 het doek voor de Algemene Technische School en het gebouw aan de Korte Kanaalstraat-Molenstraat-Molendwarsstraat. De vakopleidingen werden elders ondergebracht, onder andere bij het Edisoncollege.